

JÓK A LEGJOBBAK KÖZÜL

Beszélgetés Várkonyi Gáborral

„Külön minőségüggyel először a rendszerváltás idején, 1990-ben találkoztam egy kiállításon. Magam is meglepődtem akkor, hogy ez a diszciplína külön tudományággá nőtte ki magát. Még mindig abban a hitben élek ugyanis, hogy a minőség a munkánk, és egyáltalán minden tevékenységünk – az egész életünk – szerves részét képezi...”



Várkonyi Gábor

- *Kérlek, vázold fel szakmai munkásságod legjelentősebb állomásait!*
- A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán 1974-ben üzemszervező agrármérnöki képesítést szereztem, majd ezt követően levelező tagozaton elvégeztem a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemet is, ahol megszereztem az okleveles agrárközgazda képesítést. Több mint 5 évig az AGROBER Műszaki Fejlesztési és Tervezési Irodánál dolgoztam, mint közgazdasági tervező, majd közel 10 évig a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium (MÉM) Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályán voltam az amerikai és az egyesült királysági ügyek főelőadója. Következő állomás a Központi Élelmiszer-tudományi Kutató Intézet (KÉKI) volt, ahol kutatási szakértőként dolgoztam közel 25 évig. Munkakörömbbe tartozott az EU belépésünkkel kapcsolatos jogharmonizáció, közösen a Minisztériummal; a Magyar Élelmiszerkönyv kialakítása és vezetése, az európai élelmiszerjog fejlődésének nyomon követése az Official Journal alapján, valamint az élelmiszerbotrányok figyelése az egész világon, és azok hazai feldolgozása. 2012 óta az EOQ Magyar Nemzeti Bizottságban dolgozom nemzetközi szakértőként, fő feladatomban a lapszerkesztés és a fordítások elkészítése.

- *Pályád elején nem úgy tűnt, hogy a minőségügy meghatározó lesz számodra. Mikor, minek a hatására váltottál, fordultál ebbe az irányba?*

- Amikor 1974-ben diplomáztam a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, még talán nem létezett hazánkban külön minőségügy, vagy legalább is én nem hallottam róla. A növény- és az állattan mellett engem mindig a köz- és üzemgazdasági tudományok érdekeltek, ami talán a későbbi minőségügyi elkötelezettségemre is némi magyarázatul szolgál. Mi még nem tanultunk külön minőségről, mert azt minden munkába elválaszthatatlanul – ha tetszik, „implicite” – beleértették. Nagy szégyen lett volna egy gyenge vizsgaeredmény, zárthelyi dolgozat, vagy például egy helytelenül elkészített preparátum.

Külön minőségüggyel először a rendszerváltás idején, 1990-ben találkoztam egy kiállításon. Magam is meglepődtem akkor, hogy ez a diszciplína külön tudományággá nőtte ki magát. Még mindig abban a hitben éltem ugyanis, hogy a minőség a munkánk, és egyáltalán minden tevékenységünk – az egész életünk – szerves részét képezi. A végleges váltás számomra 1991/92-ben következett be, amikor megismerkedtem Dr. Molnár Pállal, aki akkor az EOQ Magyar Nemzeti Bizottság ügyvezető titkára volt (1996 óta elnöke). Ő vezetett rá engem folyamatosan a minőségügy „ízére” és ismertetett meg a nyugat-európai és az amerikai szakirodalommal. Ekkor már világossá vált számomra, hogy ez egy új, egzakt tudományág, ami az általam nagyon kedvelt üzemtanon, illetve matematikai statisztikán alapul. A nyelvtudásomat is jól hasznosíthattam az angol nyelvű szócikkek gyors lefordításával, sőt néha még egy-egy orosz vagy spanyol nyelvű – persze rövidebb – irományt vagy levelet is lefordítottam.

- *A mezőgazdaság és élelmiszeripar legkülönbözőbb területein dolgoztál. Melyik állt hozzád a legközelebb?*
- 1988-tól nem kevesebb, mint 25 évig dolgoztam a Központi Élelmiszeripari Kutató Intézetben (KÉKI), ahol igen kiváló szakemberekkel és akadémikusokkal volt módom megismerkedni. Nagyon büszke is vagyok rá, hogy én még kezdet foghattam például Holló János, Farkas József vagy Stefanovits Pál akadémikussal. Korábban ismertem Vas Károlyt is, aki közel 15 éven keresztül volt a KÉKI főigazgatója és maradandót alkotott az élelmiszer tartósítás területén. Nagyon jól tudtam együtt dolgozni Biacs Péterrel, a kémiai tudomány doktorával is, aki – Vas Károly korai halála után – majdnem 20 évig volt a KÉKI főigazgatója.

Az persze engem sem hagyott érintetlenül, hogy ilyen nagy elmével dolgozhattam együtt. Nagyon érdekelt az élelmiszer analitika, különösen az érzékszervi vizsgálatok, amelyben magam is tevékenyen részt vettem (vizsgáztam is belőle). Később sokat dolgoztam az élelmiszer szennyeződésekkel, mert ezek egyre sokasodtak és nagyban foglalkoztatták a közvéleményt és a tudós társadalmat is. Feldolgoztam a hazai sertésenyésztés alakulását, különös tekintettel a mangalica fajta történetére és hasznosítási irányaira (ebben az érdeklődési körben még a gyermekkori élményeim is közrejátszottak). Ez utóbbi témáról angol nyelven egy könyvfejezetet is írtam a hollandiai Wageningen Egyetem egyik kiadványába.

- *Nyelvismereteid között a finn is szerepel? Mi motiválta a finn nyelv iránti érdeklődésedet?*
- Elmondom, bár nem lesz nagyon hihető.

Amikor 1980-ban az akkori Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (MÉM) Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályára kerültem, első feladataim közé tartozott az évente esedékes magyar-finn vegyesbizottsági ülés megszervezése és lebonyolítása. Jól tudtam beszélgetni a finnekkel angolul, de nagyon megragadták a képzeletemet az írott anyagaikban szereplő, meglehetősen hosszú szavak és kifejezések is. Rendszerben lebonyolódott a vegyesbizottság ülése (angol nyelvű tolmácsolással), aztán

hónapokkal később mentem az utcán és egyszer csak jött egy gondolat: én megtanulok finnül! Így kezdődött. Még azon az őszön beiratkoztam az ELTE Finnugor Tanszék heti 3 órás kezdő tanfolyamára és 4 félév után kitüntetéssel lettem a középfokú állami nyelvvizsgát. Természetesen annyira nem tudok finnül, mint angolul vagy oroszul, mert a finn rendkívül nehéz nyelv (senkinek sem ajánlom, hogy próbálkozzék vele), de rövidebb szövegeket vagy tartalomjegyzékeket le tudok fordítani magyarra.

- *A Minőség és Megbízhatóság szerkesztőbizottságának „oszlopos tagja” vagy. Írásaiddal, fordításaidal rendszeresen találkozhatunk a lap hasábjain. Mit jelentett számodra az elektronikus újság megjelenése?*
- Jobb hozzáférhetőséget, és nem csak a saját „önző” szempontomból, hanem a terjesztés szempontjából is. Ez annyit jelent, hogy nagyobb olvasóközönséget tudunk kiszolgálni, azaz szélesebb körben terjeszthetjük a minőség eszméjét. Ami azonban a saját személyemet illeti, én szívesebben maradok a hagyományos, nyomtatott verziónál, mert – mint általában az én „baby boom” nemzedékem – erősen vizuális típus vagyok, ezáltal szeretem inkább a kezembe venni és lapozgatni a folyóiratokat.
- *Nyelvismereted és érdeklődésed birtokában van lehetőséged szakmai fejlődésre. Milyen egyéb tanulási, képzési lehetőségeid vannak?*
- Nem hiába említettem a „baby boom” nemzedéket, amihez magam is tartozom: nagyon érdekel ugyanis a generációk együttélése és egymásra hatása. Konkrétan az érdekel, hogyan találják meg az egyes nemzedékek egymással a közös hangot, és helyüket az „lpar 4.0” digitális világában (nekem ez nem mindig megy nagyon könnyen). Az önképzésem többnyire a szakirodalom olvasásában merül ki, de rendszeresen részt veszek az EOQ Magyar Nemzeti Bizottság szakmai rendezvényein és 3 évenként rendre megújítom a minőségügyi rendszermenedzser okleveletem is, ami – a szinttartó tanfolyamok jóvoltából – számos új ismerettel gazdagítja a tudástáramat. Nem feledkezem meg az élelmiszergazdasági „gyökereimről” sem – éppen most össze tervezem egy kimerítő üzemlátogatás vagy kihelyezett ülés megszervezését a Gyermelyi Holding Zrt.-nél.
- *Érdekelne véleményed a minőségről! Szerinted mit jelent a kiváló minőség?*
- Sok mindent. Attól függ, hogy a minőség milyen szegmenséről beszélünk. Ha termékekről és/vagy szolgáltatásokról van szó, a minőséget a felhasználó szempontjai szerint kell értelmezni, tehát hogy mennyire felel meg az elvárásoknak, könnyű-e a kezelhetőség, nem romlik-e el egyhamar, kapható-e hozzá alkatrész és így tovább (egy szóval: fogyasztó barátság). Ha egy termelő vagy szolgáltató üzemről van szó, akkor is a minőség legfontosabb mércéje a vevői elégedettség lehet. Ha viszont az egész társadalmat vesszük alapul, akkor az élhetőséget, az emberek globális jólétét kell figyelembe venni, tehát: életszínvonal és karrier lehetőségek, főként a fiataloknál; közbiztonság, átláthatóság és kiszámíthatóság, korrupció mentesség – és még folytathatnám az unalomig ismételt paramétereket, amelyek most, az önkormányzati választások előestéjén is rendre visszaköszönnék. Emlékeztetve az interjú elején elmondottakra: „minőség” mint olyan önmagában talán nem is létezik, hanem csak az összefüggéseiben, mindenek előtt az emberek jóléte szempontjából érhető tetten.
- *Sokat publikálsz. Amennyiben ezek közül rangsorolnod kellene, melyek kerülnének a dobogóra? Melyik számodra a legkedvesebb három?*
- A legutóbb megjelent nagyobb fordításaim közül a 3 legérdekesebb:

Gregory H. Watson: A Hoshin Kanri módszer – Integrált minőségtervezés

Paul Harding: Az önértékelés igénye egy sajátos, feltörekvő gazdaságban

Mike Smith: Az információ menedzsment stratégia nyolc sikertényezője]

Negyedikként azonban engeddd, hogy megemlítsek egy rövidebb közleményt, amely az én ihletésemre jelent meg Horváthné Kőhalmi Erika, a „Magyar Mérésügyi Egyesület 1874” alelnökének tollából a mérésügyi állandó kiállítás megnyitásáról Budapesten. Az eseményre a Metrológiai Világnaphoz kapcsolódóan, 2019. május 20-án került sor.

- *Min dolgozol jelenleg? Milyen rövidtávú terveid, elképzeléseid vannak?*
- Jelenleg is figyelem az angol nyelvű folyóiratokat, és ha találok valami érdekeset, arról készítek egy rövid magyar nyelvű tömörítvényt a Minőség és Megbízhatóság számára. Amellett rendszeresen olvasom a KÖVET és a Nyugat-magyarországi Egyetem közös szaklapját, a LÉPÉSEK című negyedéves kiadványt is, ahonnan megismerhetem a fenntarthatósággal és az ökológiai lábnyommal kapcsolatos legújabb tudományos eredményeket. Természetesen ezt is igyekszem közkinccsé tenni. Mint már korábban említettem, a Szakbizottságokkal együttműködve különféle rendezvényeket is tervezek.
- *Kevés szabadidődben mivel foglalkozol? Mi az, ami kikapcsol, regenerál?*
- Nagyon szeretek olvasni szépirodalmat, főleg verseket: Arany János, Reviczky Gyula, Várnai Zseni és Heinrich Heine a kedvenceim. Szeretek kirándulni, de messzire utazni is: pár évvel ezelőtt a finn Lappföldön rénszarvasokat simogattam, most pedig Ausztráliába szeretnék repülni, ugyanis mindenképpen közelebről akarok találkozni a kacsacsőrű emlőssel és a korábban kihaltak nyilvánított, de újabban ismét látni vélt erszényes farkassal. Zenekedvelő vagyok: a könnyűzene mellett semmi nem tud úgy kikapcsolni, mint a magyar nóta és a művészelemek. Amellett nagy kertem is van kutyával, gyepterülettel és szép virágokkal, amelynek műveléséről soha nem mondanék le: nincs jobb a sok ülés és számítógépes munka után, mint a fizikai testmozgás. A nyelvek szeretete is megmaradt bennem: a régi tankönyvekből néha felidézek egy-egy nyelvtani szabályt vagy ragozást.
- *Köszönöm szépen válaszaidat! Kívánok további munkasikereket és hozzá kiváló egészséget!*

Sződi Sándor